

พระภิกษุ สามเณร ความเข้าใจในการเกณฑ์ทหาร

Monks, novices, understanding of military conscription

พระเทพวชิรวิมล.¹, พรพิมล โพธิ์ชัยหล้า², พระมหาพุทธพิชาญ โยธสาสน์ ทองจันทร³

Phra Thepvachiravimol¹, Phornpimon Phochoila², Phramaha yuddhapicharn yodhasa sano thongjunra³

¹⁻²มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

³มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์

¹⁻²Mahamakut Buddhist University, Roi Et Campus

³Mahachulalongkornrajavidyalaya University Surin Campus

E-mail : picharn.tho@mcu.ac.th³

Received : May22, 2023;

Revised : June3, 2023;

Accepted : June3, 2023

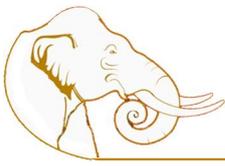
บทคัดย่อ

บทความนี้นำเสนอเพื่อเป็นการทำความเข้าใจในการคัดเลือกทหาร ของพระภิกษุสามเณร และการขอยกเว้นการคัดเลือกทหาร ตาม พ.ร.บ.รับราชการทหาร พ.ศ.2497 และกฎกระทรวงออกตามความใน พ.ร.บ.ฯ พ.ศ.2498 ประชาชนชาวไทยโดยเฉพาะชายที่มีสัญชาติไทย ต้องเข้ารับราชการทหารด้วยกันทุกคน แต่มีจำนวนมาก ยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่การรับราชการทหารในขั้นตอนต่าง ๆ เช่น การขึ้นทะเบียนทหาร การรับหมายเกณฑ์ การเกณฑ์ทหารรวมถึงการขอยกเว้น และการขอผ่อนผันในการเข้ารับราชการทหารกองประจำการ ซึ่งก่อให้เกิดความสับสนไม่เข้าใจวิธีปฏิบัติตามหน้าที่ที่ถูกต้อง หรือได้รับคำชี้แจงในการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย จนกระทั่งต้องถูกดำเนินคดีเป็นจำนวนมาก ในข้อหาหลีกเลี่ยงชั้น ไม่ไปลงบัญชีทหารกองเกิน (ขึ้นทะเบียนทหาร) ไม่ไปรับหมายเรียก(หมายเกณฑ์) , หรือไม่ไปเข้ารับการตรวจเลือก (เกณฑ์ทหาร) และอื่น ๆ เป็นเหตุให้ต้องเสียทั้งเวลาและทรัพย์สินในการต่อสู้คดี ดังนั้น เพื่อให้ชาวไทย ซึ่งเป็นทั้งนักเรียนนักศึกษาและประชาชนทั่วไปได้ทราบถึงหน้าที่และการปฏิบัติเกี่ยวกับการรับราชการทหารได้ถูกต้อง กองการสวัสดิ กรรมเสมียนตรา จึงได้ทำคู่มือฉบับนี้ขึ้น เพื่อชี้แจงเน้นย้ำ ทำความเข้าใจเกี่ยวกับการรับราชการทหาร เพื่อจะปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายกำหนดไว้ได้อย่างถูกต้อง และมีจิตสำนึกที่ดี พร้อมทั้งจะอุทิศแรงกายแรงใจ เสียสละความสุขส่วนตัว เพื่อรับใช้ประเทศชาติด้วยความเต็มใจ สมกับเป็นชายชาติทหารอย่างแท้จริง หวังว่าบทความนี้จะให้ความรู้แก่พระภิกษุสามเณรเกี่ยวกับ การรับราชการทหาร ตามสมควรโดยเฉพาะท่านที่ยังดำรงตนอยู่ในสมณเพศโดยไม่ต้องกังวลว่าจะจะเป็นบุคคลผู้หนีหมายเกณฑ์ทหาร

คำสำคัญ การเกณฑ์ทหาร; พระภิกษุ; สามเณร

ABSTRACT

This article is presented for understanding the military selection of monks and novices as well as the request for an exemption from military selection according to the Military

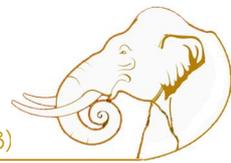
Service Act 1954 and the Ministerial Regulations issued under the 1955 Act, Thai people, especially men with Thai nationality, all must enter military service. However, there are many who still do not understand the duty of military service in various stages such as military registration, acceptance of criteria, Military conscription including the exemptions, and request for a waiver of military service in the active-duty division which caused confusion, do not understand how to perform the duties correctly or have been instructed to act illegally. Until having to be prosecuted a lot on the charge of avoidance (Military registration), not receiving a summons (conscription), or not going to the selection examination (military conscription), etc., causing both time and property to be wasted in fighting the case. Therefore, for the Thai people who are both students and the general public know the duties and practices related to military service correctly, the Recruiting Division, the Clerk Department has therefore created this manual to clarify and emphasize the understanding of military service in order to perform the duties required by law correctly. Moreover, they would have good conscience ready to dedicate physical and mental energy sacrificing personal happiness to serve the nation with willingness as a true military man. Hopefully, this article will usefully educate people on knowledge about military service as appropriately as it could be.

Keywords: military conscription; monks; novices

บทนำ

ประเทศไทยตั้งแต่มีรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดที่ใช้ปกครองประเทศเป็นต้นมา กำหนดให้ชายไทยทุกคนต้องรับราชการทหารและรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ฉบับที่ใช้ในปัจจุบันยังกำหนดหน้าที่บุคคล ตามมาตรา 50 (5) ซึ่งมีความว่า "รับราชการทหารตามที่กฎหมายบัญญัติ" ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ "กฎหมายที่บัญญัติเกี่ยวกับเรื่องนี้ คือ พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 มาตรา 7 บัญญัติว่า "ชายที่มีสัญชาติเป็นไทย " และการได้มีสัญชาติไทยเป็นไปตามพระราชบัญญัติสัญชาติไทยตามกฎหมาย มีหน้าที่รับราชการทหารด้วยตนเองทุกคน

ดังนั้น หน้าที่ของชายไทยทุกคนต้องรับราชการทหาร พูดง่าย ๆ ว่า "ต้องไปเกณฑ์ทหาร" ซึ่งการรับใช้ชาติด้วยการเป็นทหาร เป็นเรื่องที่มีเกียรติ มีศักดิ์ศรี เพราะกองทัพไทยจะฝึกฝนผู้เข้ารับราชการทหารให้มีระเบียบวินัย ฝึกหัดวิชาชีพ เพิ่มพูนความรู้ในด้านต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์และมีคุณค่าอย่างมากแก่ทหารเกณฑ์ทุกคน ซึ่งปกติการเกณฑ์ทหารจะกระทำกันในช่วงเดือน เม.ย. ของทุกปี ปีละครั้ง และต้องเข้ารับราชการเป็นทหารเกณฑ์ จำนวน 2 ปี แต่มีข้อยกเว้นและผ่อนผันสำหรับผู้ที่ยังเรียนวิชาภาคินแดน (ร.ด.) หรือผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระดับต่าง ๆ ซึ่งกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติรับราชการทหารและกฎกระทรวง ซึ่งจะกล่าวต่อไป

ทหารเป็นหน้าที่ของชายไทย

1. หน้าที่ของชายไทยที่จะต้องปฏิบัติเกี่ยวกับการรับราชการทหาร มีดังนี้

1.1 การลงบัญชีทหารกองเกิน (การขึ้นทะเบียนทหาร) ชายไทยเมื่ออายุย่างเข้า 18 ปี (17 ปี บริบูรณ์) ในพ.ศ.ใด ให้ไปแสดงตนเพื่อขึ้นทะเบียนทหารภายในปี พ.ศ.นั้น

1.2 การรับหมายเรียก (การรับหมายเกณฑ์) ทหารกองเกินทุกคนเมื่อมีอายุย่างเข้า 21 ปี (20 ปี บริบูรณ์) ใน พ.ศ.ใด ต้องไปแสดงตนเพื่อรับหมายเรียกที่อำเภอท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารของตน ภายใน พ.ศ.นั้น

1.3 การเข้ารับการตรวจเลือก (การเข้าเกณฑ์ทหาร) ทหารกองเกินเมื่อได้รับหมายเรียกแล้ว จะต้องไปเกณฑ์ทหารตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนดไว้ในหมายเรียก

1.4 การเข้ารับการเรียกพลของทหารกองหนุน ทหารที่ปลดจากกองประจำการโดยรับราชการ ในกองประจำการจนครบตามที่กฎหมายกำหนด หรือทหารกองเกินซึ่งสำเร็จการฝึกวิชาทหารตามกฎหมาย ว่าด้วยการส่งเสริมการฝึกวิชาทหาร และได้ขึ้นทะเบียนกองประจำการแล้วปลดเป็นทหารกองหนุนเมื่อมี หมายเรียกพล (เพื่อตรวจสอบ เพื่อฝึกวิชาทหาร หรือเพื่อทดลองความพร้อม) จะต้องไปรายงานตัวเพื่อ เข้ารับการฝึกหรือทบทวนวิชาทหาร ให้มีความรู้ความสามารถพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมี ประสิทธิภาพ (สำนักงานสถิติกรุงเทพมหานคร เอกสารแผ่นพับ, 2564:3)

2. บุคคลที่จะได้สัญชาติไทยจะต้องเข้าหลักเกณฑ์อย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้

2.1 เกิดโดยบิดาเป็นผู้มีสัญชาติไทย ไม่ว่าจะเกิดในหรือนอกราชอาณาจักรไทย

2.2 เกิดนอกราชอาณาจักรไทย โดยมารดาเป็นผู้มีสัญชาติไทย แต่ไม่ปรากฏบิดาที่ชอบด้วย กฎหมายหรือบิดาไม่มีสัญชาติ

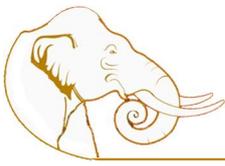
2.3 เกิดในราชอาณาจักรไทย (นอกจากผู้เกิดในราชอาณาจักรไทย ที่มีบิดามารดาเป็นคนต่างด้าว และขณะที่เกิดบิดามารดาเป็นหัวหน้าคณะผู้แทนทางการทูต หรือเจ้าหน้าที่ในคณะผู้แทนทางการทูต หรือ พนักงาน หรือผู้เชี่ยวชาญขององค์การระหว่างประเทศ และคนในครอบครัวซึ่งเป็นญาติอยู่ในอุปการะหรือ คนใช้ ซึ่งเดินทางมาอยู่กับบุคคลดังกล่าว)

2.4 ผู้ที่ได้แปลงสัญชาติเป็นไทยตามกฎหมาย

2.5 บุคคลที่ได้กลับคืนสัญชาติไทย ชายที่มีสัญชาติไทย เริ่มผูกพันกับกฎหมายรับราชการทหาร ตั้งแต่อายุครบ 17 ปีบริบูรณ์ หรือ อายุย่างเข้า 18 ปี ในวาระแรกที่ได้ขึ้นทะเบียนทหารที่อำเภอตามที่ กฎหมายกำหนด

3. การนับอายุ

คนเกิดในวันใดเดือนใดก็ตามปีเดียวกัน เมื่อสิ้นปีนั้น อายุจะเท่ากันหมด คือ 1 ปีบริบูรณ์และ นับเป็นอายุย่าง 2 ปีด้วย เช่น คนเกิดวันที่ 1 ม.ค. 2540 กับคนเกิดวันที่ 31 ธ.ค. 2540 เมื่อสิ้นปี 2540 และในวันที่ 1 ม.ค. 2541 ให้นับอายุครบ 1 ปีบริบูรณ์ และจะมีอายุย่าง 2 ปี เท่ากัน เรื่อยไปจนถึงวันที่ 31 ธ.ค. 2541 และเมื่อสิ้นปี 2541 แล้ว ในวันที่ 1 ม.ค. 2542 ให้นับอายุครบ 2 ปีบริบูรณ์และจะมีอายุย่าง 3 ปี ด้วยให้นับเช่นนี้ไปเรื่อย ๆ ตามที่ต้องการ การจะทราบว่าย่างเข้ากี่ปีแล้ว ให้เอา พ.ศ.ปัจจุบันตั้งลบ

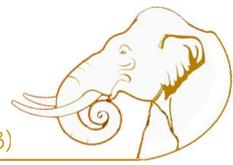

ด้วย พ.ศ.เกิด เช่น คนเกิด พ.ศ.2542 จะมีอายุครบ 17 ปีบริบูรณ์ หรือย่างเข้า 18 ปี ตลอดปี 2541 คือ อายุครบและอายุย่าง ตั้งแต่วันที่ 1 ม.ค.41 - วันที่ 31 ธ.ค.41

การลงบัญชีทหารกองเกิน

ชายที่มีสัญชาติไทย เมื่อมีอายุย่างเข้า 18 ปี (17 ปีบริบูรณ์) ใน พ.ศ.ใด ให้ไปแสดงตนเพื่อลงบัญชีทหารกองเกิน(ไปขึ้นทะเบียนทหารกองเกิน) ณ อำเภอท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารของตน ภายใน พ.ศ.นั้น (ตั้งแต่ 1 ม.ค.- 31 ธ.ค.) เช่น เกิด พ.ศ.2524 ต้องไปขึ้นทะเบียนทหารในพ.ศ.2541 ผู้ใดไม่สามารถ ไปขึ้นทะเบียนทหารกองเกินด้วยตนเองได้ ต้องให้บุคคลซึ่งบรรลุนิติและเชื่อถือได้ไปแจ้งแทน(ปกติควรให้ผู้ปกครอง) ถ้าไม่ไปแจ้งแทนในปีนั้นถือว่าหลีกเลี่ยงชัดเจน ทางอำเภอแจ้งความดำเนินคดีมีโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 300 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ(ส่งให้พนักงานสอบสวน คือ ตำรวจเปรียบเทียบปรับไม่ได้ ต้องดำเนินคดีถึงชั้นศาล) เมื่อได้ลงบัญชีทหารกองเกินแล้ว ให้ถือว่าเป็นทหารกองเกินตั้งแต่วันที่ 1 ม.ค. ของปีถัดไป

การลงบัญชีทหารให้ปฏิบัติ ดังนี้ กรณีบิดาและมารดาสมรสกันตามกฎหมาย ให้ถือภูมิลำเนาของบิดาเป็นหลักในการลงบัญชีทหารถ้าบิดาถึงแก่กรรมแล้ว มารดายังมีชีวิตอยู่หรือถ้าทั้งบิดาและมารดาถึงแก่กรรมแล้ว มีผู้ปกครองให้ถือภูมิลำเนาในการลงบัญชีทหารที่อำเภอท้องที่ที่มารดาหรือผู้ปกครองมีภูมิลำเนาแล้วแต่กรณีหรือถ้าบุคคลดังกล่าวถึงแก่กรรมหมดให้ลงบัญชีทหารที่อำเภอท้องที่ที่ผู้ลงบัญชีทหารมีภูมิลำเนาอยู่ (ภูมิลำเนาคือการที่มีรายชื่อปรากฏอยู่ในทะเบียนบ้าน) การขึ้นทะเบียนทหารกองเกิน ผู้ขอขึ้นทะเบียนแสดงตนเพื่อขึ้นทะเบียนทหารกองเกิน ต้องนำหลักฐานคือสูติบัตรหรือบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้าน(ที่มีชื่อบิดา หรือมารดา) ต่อนายอำเภอท้องที่ เมื่อนายอำเภอท้องที่ได้ตรวจสอบหลักฐาน เอกสารเห็นว่าถูกต้องแล้วจะรับลงบัญชีทหารและออกใบสำคัญทหารกองเกิน(แบบ สด.9)ให้เป็นหลักฐานตัวอย่าง เช่น นาย ก. เกิด พ.ศ.2524 ให้ถือว่าเป็นอายุครบ 17 ปี บริบูรณ์ และอายุย่าง 18 ปี ใน พ.ศ. 2541 เป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมาย นาย ข. และ นาง ค. (นาย ข. มีภูมิลำเนาอยู่ที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ นาง ค. มีภูมิลำเนาอยู่ที่อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี, นาย ก. มีภูมิลำเนาอยู่กับบิดา) กรณีนี้ นาย ก. จะต้องนำทะเบียนของตนพร้อมด้วยบัตรประจำตัวประชาชนไปแสดงขอลงบัญชีทหารที่อำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ซึ่งเป็นภูมิลำเนาของบิดากับต้องนำทะเบียนบ้านของบิดาและมารดาไปแสดงด้วย เมื่อลงบัญชีทหารแล้วถือว่า นาย ก. มีภูมิลำเนาทหารอยู่ที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ถ้า นาย ข. เสียชีวิต นาย ก. จะต้องนำทะเบียนบ้านบัตรประจำตัวประชาชนของตนกับบัตรของนาย ข. และทะเบียนของ นาง ค. ไปแสดงตนเพื่อลงบัญชีทหารที่อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ถ้า นาย ข. และ นาง ค. หย่าขาดจากกัน นาย ก. อยู่กับมารดาที่อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี หรืออยู่กับบิดาที่เขตดุสิต กรุงเทพมหานครก็ตาม กรณีนี้ นาย ก. จะต้องไปลงบัญชี ณ อำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นภูมิลำเนาของบิดา ถ้าไม่สะดวกที่จะไปลงบัญชีทหารด้วยตนเอง จะให้บิดาแจ้งการลงบัญชีทหารแทนก็ได้ต้องไต่ถามกระทรวงมหาดไทยการลงบัญชีทหารโดยส่งสำเนาทะเบียนบ้านของตน และของมารดา อีกทั้งบัตรประจำตัวประชาชนของตนพร้อมกับแจ้งคำทูล ผลเป็นเหนือเอาขึ้นไปให้เห็นได้ง่ายและชัดเจน ซึ่งต่อไปจะไม่สูญหาย เช่น "ผลเป็นที่แก้วมว" เพื่อให้บิดาดำเนินการแจ้งลงบัญชีทหารแทน เสร็จแล้วบิดาจะส่งเอกสารดังกล่าวพร้อมกับใบสำคัญ (แบบ สด.9) ให้แก่ นาย ก. ไว้เป็นหลักฐานต่อมามี นาย ก. ประสงค์จะตรวจเลือกทหารที่เขตดุสิต

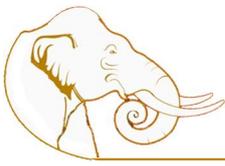
กรุงเทพมหานครก็กระทำได้ โดยแจ้งย้ายภูมิลำเนาทหารมาอยู่ที่เขตดุสิต การแจ้งไม่ต้องไปแจ้งที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่แต่อย่างใด คงแจ้งที่เขตดุสิตแห่งเดียวกล่าวคือ เพียงแต่นำใบสำคัญ (แบบ สด.9) ไปขอแจ้งย้ายภูมิลำเนาทหารที่เขตดุสิต(สัสดีเขตดุสิตเป็นผู้ดำเนินการให้) ถ้า นาย ข.และ นาง ค. เสียชีวิตทั้งสองคนและมีน้ำเป็นผู้ปกครองกรณีนี้ นาย ก. จะต้องนำหลักฐานดังกล่าวแล้วข้างต้น ไปลงบัญชีทหารที่เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นภูมิลำเนาของน้ำถ้า นาย ก. เกิดนอกสมรสและบิดามีได้จดทะเบียนรับบุตรหรือถ้ามารดาเสียชีวิตแล้ว มีผู้ปกครอง ให้ลงบัญชีทหารที่อำเภอท้องที่ที่มารดา หรือผู้ปกครอง มีภูมิลำเนาแล้วแต่กรณี แต่ถ้าไม่มีบุคคลดังกล่าว (บิดา มารดา ผู้ปกครอง)ให้ลงบัญชีทหารที่อำเภอท้องที่ที่ นาย ก. มีภูมิลำเนาอยู่เนื่องจากทางราชการได้ให้ระยะเวลาในการลงบัญชีทหารไว้ตั้งแต่ มกราคม ถึง ธันวาคม ในปีที่มีอายุอย่าง 18 ปี และในเดือนกันยายน ของทุกปี ทางอำเภอจะประกาศเตือนให้ผู้ที่ยังมิได้ ลงบัญชีทหารให้ไปลงบัญชีทหารให้เสร็จสิ้นตามระยะเวลาที่กำหนดด้วย ประกาศเช่นนี้จะปิดไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอที่ทำการกำนันที่ทำการผู้ใหญ่บ้านและที่เปิดเผยตามชุมชน ในท้องที่นั้นกับนายอำเภอจะส่งประกาศให้กำนันผู้ใหญ่บ้าน เพื่อนำไปแจ้งให้ราษฎรในท้องที่ของตนทราบด้วย ถ้าผู้ใดไม่ไปลงบัญชีทหารกองเกินภายในกำหนด จะถูกดำเนินคดีอาญาฐานหลีกเลี่ยงชดเชย มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่ถ้าทางอำเภอได้ส่งรายชื่อไปให้เจ้าหน้าที่ตำรวจติดตามจับกุมตัวมาดำเนินคดีต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือนหรือปรับไม่เกินสามร้อยบาทหรือ ทั้งจำทั้งปรับ

การลงบัญชีทหารกองเกินแทน ผู้ใดมีความจำเป็นไม่สามารถไปลงบัญชีทหารด้วยตนเองได้ ต้องให้บุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะและเชื่อถือได้ไปแจ้งแทน โดยปกติจะเป็นบิดา มารดา หรือพี่ ซึ่งจะต้องเป็นกรณี ที่กระชั้นวันหมดเขตระยะเวลาลงบัญชี (ประมาณเดือนธันวาคม) โดยมีความจำเป็นดังนี้

1. ป่วย
2. ไปอยู่ต่างประเทศยังไม่มีกำหนดกลับ หรือมีกำหนดกลับ หรือ มีกำหนดกลับแต่วันที่จะกลับเลยกำหนดเวลาการลงบัญชีทหารกองเกินแล้ว

3. ไปศึกษาต่างท้องที่ไม่สามารถจะกลับไปได้เพราะติดการสอบไล่ บุคคลซึ่งยังมีได้ลงบัญชีทหารกองเกินตามระยะเวลาที่กำหนด ถ้าอายุยังไม่ถึง 46 ปีบริบูรณ์ก็ต้องไปลงบัญชีทหารทุกคนตามกฎหมาย จะให้ผู้อื่นแจ้งแทนไม่ได้ ต้องไปแสดงตนเพื่อลงบัญชีทหารด้วยตนเองเพราะมีความผิดคดีขึ้นแล้ว เมื่อได้ลงบัญชีทหารกองเกินแล้วทางอำเภอจะออกใบสำคัญ(แบบ สด.9) ให้ไว้เป็นหลักฐานต่อไป เมื่อมีประสงค์จะย้ายภูมิลำเนาทหาร ก็ย่อมทำได้ โดยแจ้งต่อนายอำเภอ (สัสดีอำเภอ) ท้องที่ที่ตนเองเข้ามาอยู่นั้น (โดยไม่ต้องแจ้งย้ายที่อำเภอเดิม) การแจ้งย้ายภูมิลำเนาทหารให้กระทำภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ย้ายทะเบียนเข้ามาอยู่ในท้องที่ใหม่โดยนำใบสำคัญ(แบบ สด.9) หรือหนังสือสำคัญ (แบบ สด.8) กับทะเบียนบ้านไปประกอบหลักฐานการแจ้งย้ายภูมิลำเนาทหารด้วย

อนึ่ง ถ้าได้รับใบอนุญาตให้เปลี่ยนชื่อตัว หรือชื่อสกุลให้นำหลักฐานการเปลี่ยนชื่อตัวหรือชื่อสกุลพร้อมกับใบสำคัญ (แบบ สด.9) หรือ หนังสือสำคัญ(แบบ สด.8) ไปแจ้งต่อนายอำเภอท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหาร ภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับอนุญาตเพื่อแก้หลักฐานให้ถูกต้อง เมื่อได้ขึ้นทะเบียนทหารกองเกินแล้ว ถือว่าผู้นั้นมีภูมิลำเนาทหารอยู่ในอำเภอที่ได้ขึ้นทะเบียนทหารกองเกิน

การรับหมายเรียกหรือการรับหมายเกณฑ์

ทหารกองเกินทุกคนเมื่อมีอายุย่างเข้า 21 (อายุ 20 ปีบริบูรณ์) ใน พ.ศ. ไต ต้องไปแสดงตนเพื่อรับหมายเกณฑ์ที่อำเภอท้องที่ซึ่งเป็นภูมิลำเนาทหารของตน ภายใน พ.ศ.นั้น เช่น ทหารกองเกินเกิด พ.ศ. 2521 ให้ไปแสดงตนรับหมายเกณฑ์ได้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2541 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2541 ในเวลาราชการ เมื่อรับหมายเกณฑ์แล้ว จะต้องไปรับการตรวจเลือก (เกณฑ์) ในเดือนเมษายน 2542 ตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนดไว้ในหมายเกณฑ์ หากไม่ไปจะถูกดำเนินคดีฐานหลีกเลี่ยงขัดขืน มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี

1. การออกหมายเกณฑ์ หมายเกณฑ์นายอำเภอจะออกเฉพาะผู้ที่ได้ลงบัญชีเป็นทหารกองเกินแล้ว คือ

1.1 ผู้ที่มีอายุ 21 ปีบริบูรณ์ ในปีที่จะเข้ากองประจำการ

1.2 ผู้ที่มีอายุ 22-29 ปีบริบูรณ์ ซึ่งต้องไม่เคยเข้าตรวจเลือก (เกณฑ์ทหาร) หรือเป็นคนหลีกเลี่ยง ไม่มารับการเกณฑ์ในปีก่อน ๆ (ศาลตัดสินลงโทษแล้ว) หรือพ้นจากฐานะการยกเว้น หรือผ่อนผัน หรือได้รับการผ่อนผันเนื่องจากเป็นนิสิต นักศึกษา นักเรียน หรือผู้ที่จำเป็นต้องหาเลี้ยงบิดาหรือมารดา หรือบุตร หรือคณะกรรมการตรวจเลือกมีความเห็นว่าป่วยรักษาไม่หายภายใน 30 วัน ในปีที่ผ่านมา

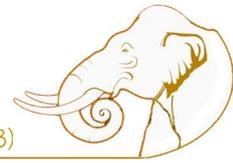
2. การรับหมายเกณฑ์แทน ผู้ใดไม่สามารถจะไปรับหมายเรียกตนเองได้ ต้องให้บุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะและเชื่อถือได้ไปรับหมายเกณฑ์แทน ถ้าไม่มีให้ถือว่า ผู้นั้นหลีกเลี่ยงขัดขืน การรับแทนจะต้องเป็นกรณีใกล้วันหมดเขตรับหมายเกณฑ์(ประมาณเดือนธันวาคม) โดยมีความจำเป็น ดังนี้

2.1 ป่วย

2.2 ไปอยู่ต่างประเทศยังไม่มีกำหนดกลับ หรือมีกำหนดกลับแต่วันที่จะกลับนั้นเลยกำหนดเวลาการรับหมายเกณฑ์แล้ว

2.3 ไปศึกษาต่างท้องที่ ไม่สามารถจะกลับไปได้เพราะติดการสอบไล่ การที่จะให้รับหมายเกณฑ์แทนหรือไม่นั้น อยู่ในดุลพินิจของนายอำเภอการรับหมายเกณฑ์แทน จะต้อง มีหนังสือมอบหมายหรือมอบฉันทะของทหารกองเกินผู้นั้นถึงนายอำเภอโดยผู้รับแทนนำมาแสดง แล้วให้สัสดีอำเภอลงทะเบียนรับหนังสือ และให้ทางอำเภอทำการสอบสวนปากคำผู้รับแทนนั้นไว้เป็นหลักฐาน ซึ่งผู้รับแทนจะต้องให้คำรับรองในการสอบสวนว่า จะมอบหมายเกณฑ์ที่รับไปนั้นนำไปมอบให้แก่ทหารกองเกินผู้นั้น พร้อมกับแจ้งวันเวลาและสถานที่เกณฑ์ทหารให้ทราบ แล้วเสนอนายอำเภอ ขออนุมัติก่อนมอบหมายเกณฑ์ให้รับไป ทั้งนี้เพื่อป้องกันมิให้ ทหารกองเกินผู้นั้นอ้างว่าไม่ได้รับหมายเกณฑ์ในกรณีที่หลีกเลี่ยงขัดขืน ไม่ไปเข้ารับการเกณฑ์ทหาร

3. การจัดทำประกาศ ในเดือนตุลาคมทุกปี ทางอำเภอจะจัดทำประกาศให้ทหารกองเกินที่มีอายุย่างเข้า 21 ปี ใน พ.ศ. นั้นไปแสดงตนเพื่อรับหมายเกณฑ์ที่ อำเภอ ประกาศเช่นว่านี้จะปิดไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการกำนัน ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน และที่เปิดเผยตามชุมชนในท้องที่นั้น กับนายอำเภอจะส่งประกาศให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเพื่อนำไปแจ้งให้ราษฎรในท้องที่ของตนทราบด้วย ถ้าผู้ใดไม่ไปรับหมายเกณฑ์ตามกำหนดจะถูกดำเนินคดีอาญาฐานหลีกเลี่ยงขัดขืน มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท หรือทั้งจำ ทั้งปรับ แต่ถ้าทางอำเภอได้ส่งรายชื่อไปให้เจ้าหน้าที่ตำรวจติดตามจับกุมตัวมาดำเนินคดี ต้องระวางโทษจำคุก ไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสามร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ความรู้เกี่ยวกับการตรวจเลือกเข้ารับราชการทหาร

"บุคคลซึ่งจะเข้ารับราชการทหารกองประจำการนั้นต้องมีขนาดรอบตัวตั้งแต่ 76 เซนติเมตรขึ้นไป ในเวลาหายใจออก และสูงตั้งแต่ 140 เซนติเมตรขึ้นไป ถ้าขนาดสูงหรือขนาดรอบตัวอย่างใดอย่างหนึ่งต่ำกว่ากำหนดนี้ ให้ถือว่าเป็นคนไม่ได้ขนาดจะส่งเข้ากองประจำการไม่ได้"

การตรวจเลือกทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารกองประจำการหรือที่รู้จักกันดีคือการเกณฑ์ทหาร นั้นตามปกติกระทรวงกลาโหม ได้กำหนดไว้ในเดือนเมษายน (วันที่ 1 เมษายน ถึงวันที่ 11 เมษายน ของทุกปี) ดังนั้นทหารกองเกินเมื่อได้รับหมายเรียกแล้วจะต้องไปเข้ารับการตรวจเลือกตามวัน เวลาและสถานที่ที่กำหนดในหมายเรียก ทั้งนี้ โดยนำหลักฐานต่างๆ ได้แก่ ใบสำคัญทหารกองเกิน (แบบ สด.9), หมายเรียก (แบบ สด.35.), บัตรประจำตัวประชาชน, ประกาศนียบัตร หรือหลักฐานทางการศึกษา ไปแสดงด้วยหากทหารกองเกินผู้ใดไม่ไปถือว่าหลีกเลี่ยงขัดขืน มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี และในวันตรวจเลือกนั้น ผู้เข้ารับการตรวจเลือกทุกคน จะได้รับใบรับรองผลการตรวจเลือกทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารกองประจำการ(แบบ สด.43) หรือที่รู้จักกันคือ ใบผ่านการเกณฑ์ทหารนั่นเอง

ก่อนที่จะทราบถึงวิธีการในตรวจเลือก ควรจะได้ทำความเข้าใจว่าในวันตรวจมีใครบ้างเป็นเจ้าของหน้าที่ทำการตรวจเลือก และมีหน้าที่อย่างไรบ้างเสียก่อน สำหรับในวันตรวจเลือกนั้นจะมีคณะกรรมการตรวจเลือก ซึ่งมีหน้าที่ทำการตรวจเลือกให้เป็นไปอย่างยุติธรรม

1. คณะกรรมการตรวจเลือกประกอบด้วย

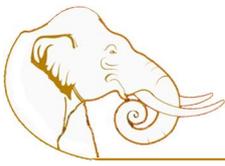
1.1 นายทหารสัญญาบัตร ซึ่งมียศไม่ต่ำกว่าพันโทหนึ่งคนเป็นประธานกรรมการ มีหน้าที่อำนวยความสะดวกและควบคุมการตรวจเลือกให้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย และออกเสียงชี้ขาดในกรณีที่เป็นปัญหาในทางปฏิบัติเมื่อคณะกรรมการตรวจเลือกไม่อาจตกลงกันโดยเสียงข้างมากได้ กับมีหน้าที่ตรวจสอบการปล่อยตัวทหารกองเกินพร้อมมอบใบรับรองผลการตรวจเลือกทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารกองประจำการ (แบบสด.๔๓)

1.2 นายทหารสัญญาบัตร ซึ่งมียศหรือเทียบเท่าไม่สูงกว่าประธานกรรมการไม่เกินสองคนเป็นกรรมการมีหน้าที่ ดังนี้

1.2.1 กรรมการนายทหารสัญญาบัตร (คนที่ 1) มีหน้าที่เรียกชื่อทหารกองเกิน ซึ่งถูกเรียกมาตรวจเลือกจัดดูแลทหารกองเกินซึ่งตรวจเลือกแล้ว ให้อยู่รวมเป็นจำพวก ป้องกันมิให้ทหารกองเกินซึ่งตรวจเลือกแล้วปะปนกับทหารกองเกินซึ่งยังมิได้ตรวจเลือกและรับทหารกองเกินซึ่งคณะกรรมการตรวจเลือก กำหนดให้เข้าประจำการ เพื่อนำตัวไปขึ้นทะเบียนหรือนำตัวส่งนายอำเภอเพื่อออกหมายนัดเข้ารับราชการทหาร

1.2.2 กรรมการนายทหารสัญญาบัตร (คนที่ 2) มีหน้าที่วัดขนาดเก็บยอดเป็นจำพวก ตรวจสอบสลากควบคุมการทำสลาก และอ่านสลากในระหว่างการจับสลาก

1.3 สัสดีจังหวัดหรือผู้แทนหนึ่งคน ซึ่งมีได้ประจำอยู่ในท้องที่ตรวจเลือกนั้นเป็นกรรมการมีหน้าที่บันทึกผลการตรวจเลือก ในบัญชีเรียกว่า (แบบ สด.16) รับเรื่องราวร้องขอในเหตุต่าง ๆ ซึ่งนายอำเภอได้สอบสวนแล้ว เตรียมทำสลาก บันทึกผลการจับสลากขึ้นทะเบียน และทำบัญชีคนที่ส่งเข้ากองประจำการ

1.4 นายทหารสัญญาบัตร ซึ่งเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบันชั้น 1 สาขาเวชกรรมหนึ่งคนหรือหลายคนเป็นกรรมการมีหน้าที่ตรวจร่างกายผู้ที่ถูกเรียกมาตรวจเลือกและออกใบสำคัญให้แก่คนจำพวกที่ 3 และคนจำพวกที่ 4 รวมทั้งควบคุมการจับสลากเมื่อได้ทราบถึงว่าใครเป็นเจ้าหน้าที่ในการตรวจเลือกและมีหน้าที่อย่างไรแล้วต่อไปจะได้กล่าวถึงวิธีการและขั้นตอนในการตรวจเลือกต่อไป

2. ขั้นตอนการตรวจเลือกในการเลือกนั้น จะแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 ขั้นตอนที่หนึ่ง เมื่อทหารกองเกินมา ณ สถานที่ตรวจเลือกให้เข้าแถวรวมอยู่ตามป้ายตำบล ที่ปักไว้ครั้งถึงเวลา 07.00น. จะมีพิธีเชิญธงชาติขึ้นสู่ยอดเสา โดยประธานกรรมการนำคณะกรรมการตรวจเลือกและเจ้าหน้าที่ทั้งหมดมาเข้าแถว ณ หลังเสาธง จัดให้มีเจ้าหน้าที่เชิญธงชาติ เมื่อธงชาติขึ้นสู่ยอดเสาแล้วประธานกรรมการจะกล่าวถึงความสำคัญในการเข้ารับราชการทหารเพื่อชี้แจงให้ทหารกองเกินได้ตระหนักถึงความสำคัญ ในการรับราชการทหาร เพื่อชี้แจงให้ทหารกองเกินได้ตระหนักถึงความจำเป็นในการรับราชการทหารผลเสียหายในการหลีกเลี่ยงขัดขืน ต่อจากนั้น กรรมการสี่สดีจังหวัดจะชี้แจงวิธีปฏิบัติในการร้องขอเข้ากองประจำการ(สมัคร)รวมทั้งการยกเว้นผ่อนผันตลอดจนการขอสิทธิลดวันรับราชการและเหตุต่าง ๆ ที่ควรทราบต่อจากนั้นจะเริ่มทำการตรวจเลือก ดังนี้

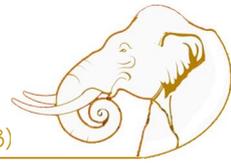
2.1.1 เจ้าหน้าที่โต๊ะที่ 1 มีหน้าที่เรียกชื่อตรวจบัตรประจำตัวประชาชนและหมายเรียกเพื่อมิให้เปลี่ยนตัวและผิดคน

2.1.2 เจ้าหน้าที่โต๊ะที่ 2 มีหน้าที่ตรวจร่างกายและแบ่งคนเป็นจำพวกกล่าวคือเมื่อตรวจร่างกายแล้ว จะแบ่งคนออกเป็น 4 จำพวก คือ

2.1.2.1 จำพวกที่ 1 ได้แก่ คนซึ่งร่างกายสมบูรณ์ดีไม่มีอวัยวะพิการหรือผิดส่วนแต่อย่างใด

2.1.2.2 จำพวกที่ 2 ได้แก่ คนซึ่งมีร่างกายที่เห็นได้ชัดว่าไม่สมบูรณ์ดีเหมือนคนจำพวกที่ 1 แต่ไม่ถึงกับทุพพลภาพตามกฎหมายกระทรวงฉบับที่ 47 (พ.ศ. 2517)ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ.2497เช่น ตาเหล่ ช่องหูมีหนองเรื้อรังและทั้งแก้วหูทะลุคอกพอก มือหรือแขนลีบหรือบิดเก ไล่เลื้อนลงถุง ฯลฯ

2.1.2.3 จำพวกที่ 3 ได้แก่ คนซึ่งมีร่างกายยังไม่แข็งแรงพอที่จะรับราชการทหารทหารในขณะนั้นได้เพราะป่วย ซึ่งจะบำบัดให้หายไม่ได้ภายในกำหนด 30 วัน กรณีนี้ให้เรียกมาตรวจเลือกในคราวถัดไปเมื่อคณะกรรมการตรวจเลือกได้ตรวจเลือกแล้วยังคงเป็นคนจำพวกที่ 3 อยู่รวม 3 ครั้งให้งดเรียก (การนับครั้งจะนับครั้งให้เฉพาะที่ได้ตัวมาตรวจเลือกถ้าตัวไม่มาตรวจเลือกไม่นับครั้งให้)

2.1.2.4 จำพวกที่ 4 ได้แก่ คนพิการทุพพลภาพ หรือมีโรคซึ่งไม่สามารถรับราชการได้ตามกฎกระทรวงฉบับที่ 74 (พ.ศ.2540) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 เช่น ต้อหินหูหนวกทั้งสองข้าง ลิ้นหัวใจพิการ หืด เบาหวาน กระทบ โครจิต ไข้ คนเผือก ฯลฯ (ปลดพ้นราชการทหารประเภทที่ 2 ตามกฎหมาย) เมื่อตรวจร่างกายกำหนดคนเป็นจำพวกแล้ว คบจำพวกที่ 1 เจ้าหน้าที่จะนำตัวไปยังโต๊ะที่ 3 เพื่อทำการวัดขนาด ส่วนคนจำพวกที่ 2, 3 และ 4 ให้ไปรอที่โต๊ะที่ 3 เพื่อทำการวัดขนาดส่วนคนจำพวกที่ 2, 3 และ 4 ให้ไปรอที่โต๊ะประธานกรรมการเพื่อตรวจสอบปล่อยตัว

2.1.3 เจ้าหน้าที่โต๊ะที่ 3 มีหน้าที่ วัดขนาด โดยกระทำ ดังนี้ ให้ผู้ที่เข้ารับการตรวจเลือก ยืนตั้งตัวตรงส้นเท้าชิดกันขนาดสูงไหล่วัด ตั้งแต่ตรงส้นเท้าจนสุดศีรษะ ขนาดรอบตัวให้คล้องแถบเมตร รอบตัวให้ริมล่างของแถบลงได้ระดับราวมโดยรอบวัดเมื่อหายใจออกเต็มที่หนึ่งครั้งและหายใจเข้าเต็มที่หนึ่งครั้ง เมื่อวัดขนาดแล้วจะแบ่งทหารกองเกินเป็น 3 กลุ่มดังนี้

2.1.3.1 กลุ่มที่ 1 เรียกว่า คนได้ขนาดคือ มีขนาดสูงตั้งแต่ 1 เมตร 60 เซนติเมตร ขึ้นไป และมีขนาดรอบตัวตั้งแต่ 76 เซนติเมตรขึ้นไป

2.1.3.2 กลุ่มที่ 2 เรียกว่า คนขนาดถัดรอง คือ มีขนาดสูงตั้งแต่ 1 เมตร 59 เซนติเมตร ลงมาถึง 1 เมตร 46 เซนติเมตร และมีขนาดรอบตัวตั้งแต่ 76 เซนติเมตรขึ้นไป คนขนาดถัดรองนี้ หากมีขนาดสูงกว่าและได้ขนาดพอ (คนได้ขนาด) คณะกรรมการตรวจเลือกจะคัดออก ปล่อยตัวไปโดยไม่ต้องจับสลาก

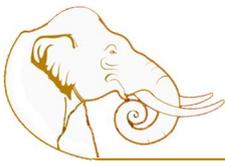
2.1.3.3 กลุ่มที่ 3 เรียกว่า คนไม่ได้ขนาดคือ มีขนาดสูงไม่ถึง 1 เมตร 46 เซนติเมตร หรือขนาดรอบตัวไม่ถึง 76 เซนติเมตร อย่างไรก็ตาม คนไม่ได้ขนาดนี้คณะกรรมการตรวจเลือกจะคัดออก ปล่อยตัวไปโดยไม่ต้องจับสลากแต่อย่างใด เมื่อได้วัดขนาดและแบ่งคนเป็นกลุ่มต่าง ๆ แล้วต่อไปก็จะเป็นวิธีการคัดเลือกผู้ที่ต้องจับสลาก(แดง- เป็นทหาร , ดำ - ปล่อย) ต่อไป วิธีคัดเลือกนั้นผู้ซึ่งอยู่ในข่ายที่จะส่งเข้าเป็นทหารได้คือคนจำพวกที่ 1, คนจำพวกที่ 2 และคนผ่อนผัน ที่มีขนาดสูงตั้งแต่ 1 เมตร 46 เซนติเมตร และมีขนาดรอบตัว 76 เซนติเมตร ขึ้นไป โดยมีวิธีคัดเลือกดังนี้

ก. เลือกจำพวกที่ 1 ซึ่งมีขนาดสูงตั้งแต่ 1 เมตร 60 เซนติเมตร ขึ้นไปก่อน ถ้ามีจำนวนมากกว่าที่ทางราชการต้องการ ก็ให้จับสลาก

ข. ถ้าคนจำพวกที่ 1 ซึ่งมีขนาดสูงตั้งแต่ 1 เมตร 60 เซนติเมตร ขึ้นไป มีไม่พอกับจำนวนที่ทางราชการต้องการก็ให้เลือกคนที่มีความสูงถัดรองลงมา (159 ซม., 158 ซม.) ตามลำดับจนพอกับจำนวนที่ต้องการ

ค. ถ้าคนจำพวกที่ 1 (คนที่มีความสูง 1 เมตร 60 เซนติเมตร ขึ้นไป และคนขนาดถัดรอง) มีไม่พอกับจำนวนที่ต้องการก็ให้เลือกคนจำพวกที่ 2

2.1.4 โต๊ะประธานกรรมการ มีหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องปล่อยตัวคนจำพวกที่ 4 , 3 คนไม่ได้ขนาด , คนผ่อนผัน , คนจำพวกที่ 2 คนขนาดถัดรอง (ถ้ามีคนที่ได้ขนาดพอ) และคนที่ได้ขนาด (กรณีที่มีคนร้องขอหรือสมัครเป็นทหารพอกับจำนวนที่ต้องการแล้วไม่ต้องจับสลาก) พร้อมกับมอบใบรับรองผลการตรวจเลือกทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารกองประจำการ(แบบ สด.43 ให้รับไปในวันตรวจเลือก)

2.2 ขั้นตอนที่สอง ซึ่งได้แก่การจับสลากซึ่งเป็นขั้นตอนที่สำคัญในขั้นตอนนี้เจ้าหน้าที่จะเรียกชื่อคำจำพวกที่ 1 ซึ่งอยู่ในข่ายที่จะต้องจับสลาก(คัดเลือกแล้ว) มารวมเป็นตำบล ๆ เพื่อดำเนินการจับสลากโดยมีสลากสีแดงและสลากสีดำรวมกันเท่ากับคนที่ต้องจับสลาก สลากสีแดงให้มีเท่ากับจำนวนคนที่ต้องส่งเข้ากองประจำการ โดยหักคนหลักเลียงขัดขึ้นและคนร้องขอเข้ากองประจำการ(สมัคร) ออกนอกนั้นเหลือเป็นสลากสีดำ การที่จะกำหนดให้ตำบลใดจับสลากก่อนหลังนั้น จะกระทำโดยวิธีให้ผู้แทนของแต่ละตำบลซึ่งอาจจะเป็นกำนันผู้ใหญ่บ้าน เทศมนตรี หรือผู้แทนทหารกองเกินของตำบลนั้น ๆ มาจับสลาก ผู้ที่จับสลากดำประธานกรรมการ ตรวจสอบจะมอบใบรับรองผลการตรวจเลือกฯ (แบบ สด.43) ให้รับไปในวันตรวจเลือกและปล่อยตัวไป **ผู้ที่ จับสลากแดง** ประธานกรรมการตรวจสอบจะมอบใบรับรองผลการตรวจเลือกฯ (แบบ สด.43) ให้รับไปในวันตรวจเลือกและนำตัวรับราชการทหาร (แบบ สด.40) จากเจ้าหน้าที่ของอำเภอ เพื่อให้ไปรายงานตัวเข้ารับราชการกองประจำการตามกำหนดในหมายนัดของนายอำเภอต่อไป (เส้นทางสู่ทหารอาชีพ เอกสารแผ่นพับ สำนักงานสัสดีกรุงเทพฯ 2556:5)

3. สำหรับผู้ที่จับสลากแดง

โดยปกติจะต้องเป็นทหารมี กำหนด 2ปี แต่ถ้าเป็นผู้มีคุณสมบัติพิเศษแล้วกฎหมายยังเปิดโอกาสให้สิทธิในการลดวันรับราชการได้ ตามกฎกระทรวงฉบับที่ 24 (พ.ศ.2508) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 ทั้งนี้ การขอสิทธิลดวันรับราชการทหารต้องนำหลักฐานแสดงคุณสมบัติพิเศษไปยื่นต่อคณะกรรมการตรวจเลือกในวันตรวจเลือกโดยทำคำร้องไว้ พร้อมทั้งขอใบรับหลักฐานจากเจ้าหน้าที่ด้วย ผู้ที่อยู่ในกองประจำการน้อยกว่า 2 ปี ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ 24 (พ.ศ. 2508) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497

ประเภท	ร้องขอ ฯ (สมัคร)	ไม่ร้องขอฯ (จับได้ใบแดง)
ข้าราชการกลาโหมพลเรือนชั้นสัญญาบัตร	6 เดือน	1 ปี
ข้าราชการตุลาการ	6 เดือน	1 ปี
ดาโต๊ะยุติธรรม	6 เดือน	1 ปี
ข้าราชการฝ่ายตุลาการซึ่งเป็นข้าราชการตุลาการ	1 ปี	1 ปี
และรับเงินเดือนประจำตั้งแต่ชั้นตรีหรือเทียบเท่าขึ้นไป	6 เดือน	1 ปี
ข้าราชการอัยการ	6 เดือน	1 ปี
ข้าราชการพลเรือนซึ่งรับเงินเดือนประจำตั้งแต่ชั้นตรีหรือเทียบเท่าขึ้นไป	1 ปี	1 ปี
พนักงานเทศบาลซึ่งรับเงินเดือนประจำตั้งแต่ชั้นตรีหรือเทียบเท่าขึ้นไป	6 เดือน	1 ปี
พนักงานเทศบาลซึ่งรับเงินเดือนประจำตั้งแต่ชั้นตรีหรือเทียบเท่าขึ้นไป	1 ปี	1 ปี
ผู้สำเร็จชั้นอุดมศึกษาหรือผู้สำเร็จการศึกษาจากต่างประเทศ	1 ปี	1 ปี

ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป ให้ขึ้นทะเบียนกองประจำการแล้วปลดเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ 1 โดยมีต้องเข้ารับราชการในกองประจำการแต่อย่างใด

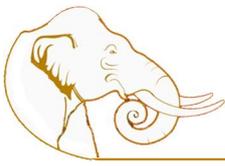
4. คณะกรรมการชั้นสูง

อนึ่ง ผู้ที่ถูกกำหนดให้เป็นทหาร (จับได้ใบแดง) เห็นว่าคณะกรรมการตรวจเลือกตัดสินไม่ถูกหรือไม่ยุติธรรมให้ยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการชั้นสูงได้ทันที โดยไม่ต้องผ่านผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น แต่ถ้าถึงกำหนดที่จะต้องไปเป็นทหารกองประจำการก็ให้เข้าเป็นทหารก่อนจนกว่าจะได้รับคำตัดสิน (คณะกรรมการชั้นสูงประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้แทนหนึ่งคนเป็นประธาน, เจ้าหน้าที่สัสดี ซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าสัสดีจังหวัดหนึ่งคน และข้าราชการอื่นซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าหัวหน้าแผนกหรือเทียบเท่าหนึ่งคนเป็นกรรมการ) (การยกเว้นหรือการผ่อนผันการเข้ารับราชการทหาร สำนักงานสัสดีอำเภอ เอกสารแผ่นพับ 2565, 6)

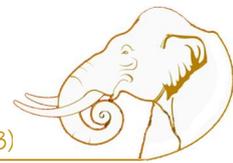
การยกเว้นและการผ่อนผัน

มีบุคคลบางจำพวกที่ไม่ต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการในยามปกติสามประเภท ได้แก่ บุคคลที่ได้รับการยกเว้น และบุคคลที่ไม่ต้องมาเข้ารับการตรวจเลือก สองประเภทนี้ไม่ต้องไปรับการตรวจเลือกเลย ส่วนบุคคลที่ได้รับการผ่อนผันต้องเข้ารับการตรวจเลือกทุกปี

ประเภท	ได้แก่
บุคคลที่ได้รับการยกเว้น ไม่ต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการ	(1) พระภิกษุที่มีสมณศักดิ์ หรือที่เป็นเปรียญ และนักบวชในพระพุทธศาสนาแห่งนิกายมหายานที่มีสมณศักดิ์ (2) คนพิการทุพพลภาพ ซึ่งไม่สามารถเป็นทหารได้
บุคคลที่ได้รับการยกเว้น เมื่อลงบัญชีทหารกองเกินแล้วไม่เรียกมาตรวจเลือกรับราชการทหารกองประจำการในยามปกติ	(1) พระภิกษุ สามเณร และนักบวชในพระพุทธศาสนาแห่งนิกายมหายาน ซึ่งเป็นนักรธรรมตามที่กระทรวงศึกษาธิการรับรอง (2) นักบวชศาสนาอื่นซึ่งมีหน้าที่ประจำในกิจของศาสนาตามที่กำหนดในกฎกระทรวงและผู้ว่าราชการจังหวัดออกใบสำคัญให้ไว้ (3) บุคคลซึ่งอยู่ในระหว่างการฝึกวิชาทหารตามหลักสูตรที่กระทรวงกลาโหมกำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการฝึกวิชาทหาร (4) นักเรียนโรงเรียนเตรียมทหารของกระทรวงกลาโหม (5) ครูซึ่งประจำทำการสอนหนังสือหรือวิชาการต่างๆ ที่อยู่ในความควบคุมของกระทรวง ทบวง กรม หรือราชการส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และผู้ว่าราชการจังหวัดออกใบสำคัญให้ไว้ (6) นักศึกษาของศูนย์กลางอบรมการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่ของกระทรวงศึกษาธิการ (7) นักศึกษาของศูนย์ฝึกการบินพลเรือนของกระทรวงคมนาคม

<p>บุคคลที่ไม่เข้ารับการตรวจเลือกก็ไม่ถือว่าเป็นการหลีกเลี่ยงขั้นตอนการตรวจเลือก</p>	<p>(1) ข้าราชการซึ่งได้รับคำสั่งของผู้บังคับบัญชาโดยปัจจุบันทันด่วนให้ไปราชการอันสำคัญยิ่ง หรือไปราชการต่างประเทศโดยคำสั่งของเจ้ากระทรวง</p> <p>(2) นักเรียนซึ่งออกไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง</p> <p>(3) ข้าราชการหรือผู้ปฏิบัติงานในสถานที่ราชการ หรือโรงงานอื่นใด ในระหว่างที่มีการรบหรือการสงคราม อันเป็นอุปสรรคในการรบหรือการสงครามและอยู่ในความควบคุมของกระทรวงกลาโหม</p> <p>(4) บุคคลซึ่งกำลังปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยทหารในราชการสนาม</p> <p>(5) เกิดเหตุสุวิสัย</p> <p>(6) ไปเข้าตรวจเลือกที่อื่น</p> <p>(7) ป่วยไม่สามารถจะมาได้ โดยให้บุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะและเชื่อถือได้มาแจ้งต่อคณะกรรมการตรวจเลือกในวันตรวจเลือก</p>
<p>กรณีตาม (1) (2) (3) หรือ (4) ต้องได้รับการผ่อนผันเฉพาะคราวจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย หรือผู้ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมอบหมาย</p>	
<p>บุคคลที่ได้รับการผ่อนผัน ต้องไปเข้ารับการตรวจเลือกในวันตรวจเลือก ถ้ามีจำนวนทหารกองเกินที่จะรับราชการเป็นทหารกองประจำการได้มากกว่าจำนวนที่ฝ่ายทหารต้องการ ให้ผ่อนผันแก่บุคคลดังต่อไปนี้</p>	<p>(1) บุคคลที่จำเป็นต้องหาเลี้ยงบิดาหรือมารดาซึ่งไร้ความสามารถหรือพิการทุพพลภาพหรือชราจนหาเลี้ยงชีพไม่ได้และไม่มีผู้อื่นเลี้ยงดู แต่ถ้ามีบุตรหลายคนจะต้องเข้ากองประจำการพร้อมกัน คงผ่อนผันให้คนเดียวตามแต่บิดาหรือมารดาจะเลือก ถ้าบิดาหรือมารดาไม่สามารถจะเลือกได้ก็ให้คณะกรรมการตรวจเลือกพิจารณาผ่อนผันให้หนึ่งคน</p> <p>(2) บุคคลที่จำเป็นต้องหาเลี้ยงบุตรซึ่งมารดาตายหรือไร้ความสามารถ หรือพิการทุพพลภาพ และบุคคลที่จำเป็นต้องหาเลี้ยงพี่หรือน้องร่วมบิดามารดา หรือร่วมแต่บิดาหรือมารดาซึ่งบิดามารดาตาย ทั้งนี้เมื่อบุตรหรือพี่หรือน้องนั้นหาเลี้ยงชีพไม่ได้ และไม่มีผู้อื่นเลี้ยงดู</p> <p>(3) บุคคลที่อยู่ในระหว่างการศึกษาตามที่กำหนดในกฎกระทรวง</p>
<p>ผู้อ้างสิทธิตาม (1) หรือ (2) แห่งมาตรานี้ ต้องร้องขอผ่อนผันต่อนายอำเภอท้องที่ก่อนวันตรวจเลือกเข้ากองประจำการไม่น้อยกว่าสามสิบวัน เว้นแต่ในกรณีพิเศษซึ่งไม่ใช่ความผิดของผู้ร้องและผู้ร้องต้องร้องต่อคณะกรรมการตรวจเลือกในวันตรวจเลือกตามมาตรา 30 อีกครั้งหนึ่ง นายอำเภอต้องสอบสวนหลักฐานไว้เสียก่อนวันตรวจเลือก เพื่อคณะกรรมการตรวจเลือกจะได้ตัดสินใจทันที่ การขอผ่อนผันตาม (3) ให้แจ้งผ่านทางสถานศึกษา</p>	
<p>ถ้าไม่สามารถจะผ่อนผันพร้อมกันทั้งสามประเภทได้ เพราะจะทำให้คนไม่พอจำนวนที่ฝ่ายทหารต้องการ ให้ผ่อนผันคนประเภทที่ 1 และประเภทที่ 2 รวมกันก่อน ถ้าคนยังเหลือจึงผ่อนผันคนประเภทที่ 3 ถ้าจำนวนคนในประเภทใดจะผ่อนผันไม่ได้ทั้งหมดต้องให้คนประเภทนั้นจับสลาก</p>	

สรุป

การบวชในพระพุทธศาสนาของชายไทยมาจากหลายสาเหตุ บางคนบวชเพราะถูกบังคับ บางคนบวชหนีคดีความ หรือหนีกฎหมายบ้านเมือง (ซึ่งปกติอุปัชฌาย์บวชให้ไม่ได้) บางคนบวชเพราะต้องการแสวงหาความสุขในรสพระธรรม บางคนบวชเพราะเบื่อหน่ายทางโลก บางคนบวชหน้าไฟ บางคนบวชตามประเพณีของชายไทยที่พออายุครบบวชก็บวชเหมือนชายไทยคนอื่นๆ เรียกว่า สารพัดเหตุผล แต่จะบวชด้วยศรัทธาความเลื่อมใสจริงๆ แต่ต้น หรือบวชแบบว่า “สาสเน อูรัง ทัตวา” ถวายอก ถวายชีวิตในพระพุทธศาสนานั้นถึงมีก็ต้องบอกอย่างน้อย สังเกตได้หลายรูปในปัจจุบันที่บวชถึง 50-60 พรรษา ตอนแรกก็คิดว่าบวชสักพรรษาสองพรรษาให้โยมแม่โยมพ่อแล้วจะสึก ไม่คิดว่าจะอยู่ยาวเป็นพระที่รวยพรรษานานนี้ บางรูปตั้งใจจะบวชตลอดชีวิต ยิ่งงี้ก็จะไม่ลาสิกขา จะไม่บอกลาพระธรรมวินัย จะตั้งใจประพฤติปฏิบัติดำรงตนอยู่ในพระธรรมวินัยอย่างเคร่ง พอเอาเข้าจริงพรรษาเดียวก็ใจว่าจะไม่มีให้เห็น

สำหรับชายไทยผู้เข้ามาบรรพชาอุปสมบทเป็นพระภิกษุสามเณรแล้ว เมื่ออยู่จำพรรษาศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม สอบไล่ได้นักธรรมชั้นตรี ชั้นโทและชั้นเอกแล้ว หรือบางรูปศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี สอบไล่ได้เปรียญธรรม 3 ประโยค, 4 ประโยค, 5 ประโยค จนถึงขั้นสูงสุด คือเปรียญธรรม 9 ประโยค และมีอายุระหว่าง 20 – 28 ปี ยังไม่ได้มีความประสงค์จะลาสิกขาบท และมีความตั้งใจบวชอุทิศตนแก่พระศาสนา ก็ไม่มีความจำเป็นที่ท่านต้องไปแสดงตัวขึ้นทะเบียนทหารกองเกิน และไปแสดงตัวเพื่อคัดเลือกจับใบดำ ใบแดง และไม่เป็นการหนีทหาร ตามความเข้าใจของคนทั่วไป ไม่มีกฎหมายหรือพระราชบัญญัติฉบับใดให้พระภิกษุสามเณรต้องไปแสดงตัว เว้นเสียแต่ที่ท่านเหล่านั้นจะไปด้วยความสมัครใจ และที่สุดแล้วไม่อยากจะเห็นภาพที่ปรากฏตามสื่อต่างๆ โดยเฉพาะในปัจจุบันสื่ออิเล็กทรอนิกส์เผยแพร่ภาพพระภิกษุสามเณรจับฉลากได้ใบแดงแล้วปรากฏว่าเป็นลมหน้ามืด หรือนั่งพับ รับสภาพมิได้ หรือบางรูปที่จับฉลากได้ใบดำแล้วแสดงความดีใจด้วยการกระโดดโลดเต้น จนจิวรปลิว ซึ่งเป็นการไม่เหมาะสมอย่างยิ่งในสมณเพศ

และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าบทความชิ้นนี้จะเป็นประโยชน์แก่พระภิกษุ สามเณร ผู้จะอุทิศตนเป็นพุทธสาวกในบวรพระพุทธศาสนาสืบต่ออายุพระพุทธศาสนาอยู่ในเพศของบรรพชิตตลอดอายุกาล

เอกสารอ้างอิง

พระธรรมโมลี. (สมศักดิ์ อุปสโม). (2550). *ธรรมบทวิเคราะหฺ์*. กรุงเทพฯ: หจก.ไทยรายวัน.

พระมหาวิจิตร กลยาณธมฺโม. (2560). *การปกครองคณะสงฆ์ไทย*. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

เสถียร นุตยานุกร. (2561,55). *พระยามิลินท์ประวัติพระยามิลินท์กับพระนาคเสนและปัญหาธรรมดา*.

กรุงเทพฯ: ศรีปัญญา.

สำนักงานสถิติกรุงเทพมหานคร. (2565). *คำแนะนำการยกเว้นหรือการผ่อนผันเข้ารับราชการทหาร*.

เอกสารแผ่นพับ.

สำนักงานสถิติจังหวัด. (2565). *ขั้นตอนการคัดเลือกทหาร*. เอกสารแผ่นพับ.

สำนักงานสถิติเขตอำเภอ. (2565). *เส้นทางสู่ทหารอาชีพ*. เอกสารแผ่นพับ.